

Činoherní čtení

Ve Smečkách 26, Praha 1

březen 2015

Činoherní klub

Zveme Vás na výstavu
50 LET ČINOHERNÍHO KLUBU

Křížová chodba pražské Staroměstské radnice
6. – 28. února 2015

PREMIÉRA

Fjodor Michajlovič Dostojevskij

BRATŘI KARAMAZOVI

Ubili paličkou otce tři děti.

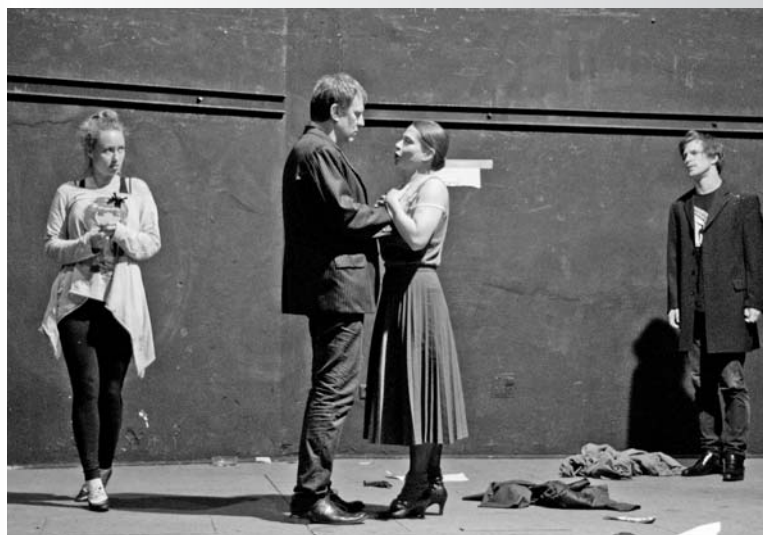
Dramatizace Evalda Schorma
podle překladu Prokopa Voskovce

Úprava: **Zuzana Šajgalíková**
Režie: **Martin Čičvák**
Dramaturgie: **Martin Kubran**
Scéna: **Hans Hoffer**
Kostýmy: **Marija Havran**
Hudba: **Ivan Acher**
Asistentka režie: **Karolína Pösinger**
Hrají: **Juraj Kukura, Martin Finger,
Honza Hájek, Michal Čapka nebo
Igor Orozovič, Matěj Dadák,
Gabriela Míčová, Ivana Uhlířová,
Natálie Puklušová.**

Premiéra 20. února 2015

Martin Kubran: O dramatike Paula Claudela napísal prekladateľ Jiří Konůpek: „Jen čtyři postavy vytvářejí jeho dramata a slují: Muž, Žena, Bůh a Svět a základní vztahy udávající dramatické napětí jeho her jsou jen tři: vztah muže a ženy, vztah člověka a světa a vztah člověka k Bohu.“ Pri iných dielach by to snád mohlo vyznieť ako ten najbáňnejší dramatický model, pri Claudelovi a rovnako pri Dostojevskom je to svojim spôsobom vyčerpávajúca definícia. Akokoľvek sú *Bratia Karamazovci* žánrom kriminálny román natiahnutý do tisícstranovej podoby, jeho postavy, konflikty, dej a vôbec istá koncentrácia udalostí oscilujúcich okolo ústredného dramatického stretu robia z románu sériu vzájomne previazaných drám. Boh je v tomto diele skutočne monumentálny vo svojom mlčaní, o jeho kamennosť sa trieštia návaly hriešnych myšlienok, blasfemických prehovorov a zúfalých skutkov. Zato pestré groteskné podoby a prevleky diablovho advokáta, čerta, ktorému neunikne žiadna príležitosť, aby v čistom zámere dobrého skutku ktorejkoľvek z postáv nenašiel presne ten bod prevrátenia, satanskej inverzie. Čert, či už sa vyskytuje v snoch, v halucináciách, v prepukajúcom šílenstve, alebo naopak v železnej logike je svetský sveták, znalec človeka a travestujúci zabávač z ľudových mystérií a jarmočných divadiel.

Fotografie ze zkoušek

PREMIÉRA

Martin Čičvák vo svojich počiatočných úvahách o inscenačnej koncepcii predniesol, že keby sme z textu vypreparovali rôzne podoby toho starého „náboženského harampádí“ – opilecké dišputy o Bohu, vrúcne obhajoby viery, nádeje a milosti, aj vášnivé obhajoby etických základov ateizmu – bola by hra o bratoch K. a ich čertovskom otcovi vlastne hrou o rôznych patológiách vzťahu medzi mužom a ženou. Neukojiteľná vášeň a túžba tu má všetky podoby erotizmu. Niektorí túžia po túžbe, ktorá mu je odoprená, niektorí miluje chlipné sliznicou, niektorí rytiersky srdcom, aj peniaze sú tu len mocným prostriedkom k dosiahnutiu nedosažiteľného harmonického vzťahu medzi jednou ženou a jedným mužom. Dráma je na rozdiel od románu zložená z dialógov. Dialóg drámy odhaľuje nedorozumenie, konflikt, napätý vzťah medzi postavami. V prípade /dramatizácie/ *Karamazovcov*, v priestore medzi riadkami aj akési extatické ale častejšie temné agonické tušenie, že babylonské zmätenie jazykov bolo zasluženým trestom vymeraným ľuďom už od začiatku za zamýšľanú pyšnú otcovraždu. Tušenie, že si ľudia môžu byť na okamih blízki, ale napokon budú navždy osamelí. Tušenie, že blízki si môžu byť jedine v spoločnej otcovražde, v spikleneckom odvrhnutí sa od Boha, alebo v krátkych momentoch zdieľania lásky, pri ktorých je už vždy prítomný mlčiaci Boh aj tieň otca. Jedinou pripomienkou týchto okamihov jasnozrivosti budú deti – biologický potomkovia.

Zuzana Šajgalíková: Podľa mňa sú *Bratia Karamazovci* práve analýzou vzťahu človeka k Bohu. Toto je dialóg, ktorý vedú tie obrovské kompresie emócií celého ľudstva (rozumej: charakteru) v *Bratoch Karamazovcoch*:

LÍZA: *Mně se často zdá o čertech. Je to hrozně zábavné a přitom se člověku tají dech.*

ĎÁBEL: *Verit' v Boha by predsa bolo spiatočnické! Ale verit' v čerta? V čerta sa verit' môže! Kto v neho neverit'!*

IVAN: *Já sám jsem ateista a napsal jsem článek o tom, že by lidé měli ztratit víru v nesmrtnost. Tím možná ztratí i schopnost lásky, a všechno bude dovoleno.*

ALJOŠA: *Jsem mnich? Lise, jsem já mnich? Já možná ani nevěřím v Boha.*

MÍŤA: *Povím ti o hmyzu, který Bůh opatřil chlipností. Já, já jsem ten hmyz. Ďábel zápasí s Pánembohem a jejich bojištěm je lidské srdce.*

KATEŘINA: *Chci ti říct, že tys byl můj bůh a já tě milovala.*

GRUŠENKA: *Keby som bola Pánombohom, všetkým ľuďom by som odpustila. Som zvierka, ale chcem sa modliť.*

IVAN: *Ne že bych Boha vůbec neuznával, ale co nejuctivěji mu vracím svou vstupenku.*

KATEŘINA: *Měla bych se zabít! Za všechno může má zběsilost!*

KARAMAZOV: *Ja pekne zostanem žiť v hriechu až do samého konca, pretože hriech je jediné, čo v živote stojí za to.*

ALJOŠA: *Láskyplná pokora je síla, snažte se, aby vaše chování každý den, každou hodinu působilo útěchu.*

IVAN: *Přece jsem netrpěl proto, abych svou osobou, svými zločiny jenom někomu pohnojil půdu pro budoucí harmonii!*

GRUŠENKA: *Tá žena, po ktorej nezostal žiadny dobrý skutok, spadla do jazera a horí tam dodnes. Anjel sa rozplakal a odišiel.*

Martin Kubran: Teraz, mesiac pred premiérou sa mi zdá, že práve motanica tej svetonázorovej náboženskej veteše je na Dostojevského diele to najvzrušujúcejšie a zase raz najaktuálnejšie. My Európania zase raz prežívame schizmu ako otvorenú mokvajúcu ranu. Rozkol medzi východom a západom, medzi euroatlantickou civilizáciou rozumu, liberalizmu, demokracie a prítomnosti a euroázijskou kultúrou zbožnej viery, viery v autority a v mystickú predurčenosť.

Otcovražda a neprekonateľné rozpory medzi bratmi K. sú vlastne zavŕšené metaforou očistca (alebo pekla?). Bohorúhačskou metaforou! Za zabitie otca myšlienkou, slovom či skutkom budú všetci bratia (a nie len oni) potrestaní rovnako: tým, že sa otca už nikdy nezbavia a do konca koncov (večné veky) sa budú dohadovať, kto aký kus viny nesie.

50 LET ČINOHERNÍHO KLUBU

Ve dnech 6. – 28. února se koná v prostorách Křížové chodby Staroměstské radnice výstava připomínající padesát let existence našeho divadla. Zveme Vás srdečně.

U příležitosti této výstavy bude představena kniha **Činoherní klub 2005-2015**.

Zatímco kniha *Činoherní klub 1965-2005* vznikla z potřeby věnovat významné pražské scéně publikaci, která by slovem i obrazem zmapovala čtyřicetiletou cestu divadla-klubu, v publikaci *Činoherní klub 2005-2015* je minulost revo- kována zejména prostřednictvím často velmi osobního vztahu pisatelů k místu, kde dosud přetrvávají nepsané zásady divadelní tvorby, které činí z Činoherního klubu prostor setkávání těch, kteří upřednostňují konkrétní, režii inspirované herectví.

Činoherní klub

Slavnostní večer v Činoherním klubu se uskuteční 27. února.

DOUŠKY

■ **Martin Finger** získal Cenu české filmové kritiky za mužský herecký výkon ve filmu **Ondřeje Sokola** *Krásno*.

■ Ústav dramatické a scénické tvorby Akademie múzických umění a Nakladatelství Kant vydaly knihu **Městská divadla pražská v éře Oty Ornesta (1950-1972)**. Jejimi editory byli Jaroslav Vostrý a Zuzana Sílová.

Douška o divadle

Na otázku, čím se divadlo stává přitažlivým pro obecenstvo, se dá nejjednodušší – i když jistě zjednodušeně – odpovědět asi tak, že obecenstvo je ochotno dvě tři hodiny existovat v nějakém světě, který je může z těch či oněch důvodů zajímat. Někomu může být dobře ve světě Lehárových operet, někoho zajímá třeba svět postav Josefa Topola. Někdo může chodit do divadla na autora, někdo na herce nebo na režiséra. Do divadla ho ovšem nepřitáhne automaticky jen jména: půjde do divadla tenkrát, může-li očekávat, že tam najde svět, který si s nimi spojil. Z toho také vyplývá, že ne každého budou zajímat třeba všechna jeho vývojová stadia. Ale jistě platí, že zajímavý je právě svět, který si vytvořili. A to například u herce znamená, že divácký zájem nezaručuje prostě účast oblíbeného herce v představení: herec musí mít příležitost svůj svět v představení udělat. Takový svět může vytvářet ovšem – například – i sama divadelní budova. Tak působí u nás jistě budova Národního divadla. Ale mluvím-li o budově, nejde mi samozřejmě jen – například – o architekturu. Každý divadelník ví, jak všechny minulé inscenace takřkajíc žijí ve zdech divadla. Podle vlastních diváckých zkušeností soudě, mohu říci, že nejjímavější je ovšem divadlo tehdy, tvoří-li takový svůj svět jaksí celé – moc rád jsem chodil na všechna představení činohry Národního divadla za vedení Krejčova. Ale vždycky, v každém případě, to musí být svět, který nenajdu jinde – tj. právě svět divadla.

Mluvím pořád o světě, ve kterém si divák přeje aspoň dvě tři hodiny existovat. V jakém světě si člověk přeje ze všeho nejvíc existovat? Ve světě, kde je svoboda. To, co přitahuje obecenstvo na komedii, není možnost se od srdce zasmát. Lépe řečeno, ta možnost vzniká, protože ve světě komedie existuje svoboda. Komedie je přitažlivější než vážná hra v podstatě právě proto, že bývá obvykle svobodnější. Mluvíme o nespoutaném veselí a o nespoutané komediálnosti – to není náhoda. To vysvětluje také diváckou oblibu takzvaných satirických žánrů v dobách, kdy se o mnoha věcech ve společnosti na jiných fórech mlčí. V takových dobách se setkávají se značným ohlasem i takové hry a taková představení, která by za jiné situace tak velkou oblibu rozhodně nenašla. Shakespeare upoutává už po staletí – tajemství jeho nesmrtelnosti tvoří hluboká vnitřní svoboda jeho díla, jinak řečeno, umělcova svoboda dílem realizovaná. Hluboce vnitřně svobodná díla se s nějakým ohlasem setkat musí – alespoň u těch, jimž samým je ještě taková svoboda potřebná. A získávat obecenstvo za každou cenu je ošidné právě proto, že taková snaha neosvobozuje, ale spoutává.

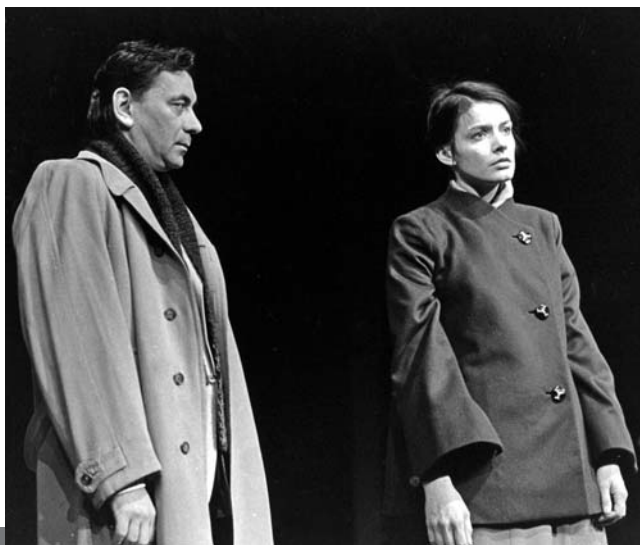
Jaroslav Vostrý v diskusi o divadle „Přitažlivý svět divadla“, časopis *Divadlo* červen 1966

Historie Činoherního klubu

ve fotografiích VI.

Carl Zuckmayer: Hejtman z Kopníku (režie Ladislav Smoček, 1980;
Miroslav Stědla, Petr Nárožný, Miloslav Štibich, Oldřich Vízner)

Ödön von Horváth: Povídky z Vídeňského lesa (režie Ladislav Smoček, 1981;
Petr Čepek, Lenka Skopalová)

Bohumíl Hrabal: Něžný barbar (režie Ivo Krobot, 1981;
Petr Čepek, Jiří Císler, Jiří Zahajský)

István Örkény: Rodina Tótů (režie Ivo Krobot, 1982;
Jiří Hálek, Josef Vondráček, Nina Divišková, Libuše Šafránková)

Nikolaj Vasiljevič Gogol: Hráči (režie Ladislav Smoček, 1982;
Jiří Kodet, Jiří Zahajský, Petr Nárožný, Josef Abrahám, Josef Vondráček)

Činoherní klub uvádí:

Přehlídka amatérských divadelních souborů v roce 2015 se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Čtvrtek 12. března

DIVADLO (bez záruky) PRAHA David Harrower / **BLACKBIRD**

Nic není takové, jak by se na první pohled mohlo zdát...

Překlad: David Drozd /
Režie: **Gabriela Sanderson** /
Supervize: **Radek Jiříček** /
Hrají: **Petr „Bláha“ Nejedlý,**
Monika Fejglová, Kateřina
Simandlová.

Sobota 14. a neděle 15. března – vždy od 10 hodin

DIVADELNÍ TRÍSKA je krajská postupová přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla pro dospělé a amatérského divadla pro děti.

Přehlídku organizuje **DIVADLO (bez záruky) Praha** za finanční podpory **Ministerstva kultury ČR.**

Neděle 22. března

Slovanský tyátr / Olomouc Ladislav Stroupežnický **NAŠI FURIANTI**

Co Čech, to furiant. Vesnická přetahovaná a dějiny naší mentality v pestře kolorované grotesce.

Úprava a režie: **Zdeněk Vévoda** / Režijní spolupráce: **Martina Bičová** / Pohybová spolupráce: **Dominika Gronowská** / Kostýmy: **Veronika Lukáčová, Barbora Potěšilová** / Hrají: **Jan Machalka, Lukáš Kadlčík, Veronika Lukáčová, Richard Pařenica, Klára Reimerová, Štěpán Zendulka, Klára Jachanová, Jakub Machalka, Barbora Urvová, Adam Langer, Dominika Gronowská, Martin Skopal, Petr Čechák, Renata Janáková, Mariana Jalůvková, Barbora Potěšilová, Karolína Pavelková, Veronika Dopitová, Ester Koutná, Jan Švec.**

Neděle 29. března

Divadlo SoLiTEater John Patrick Shanley / **POCHYBY**

Co uděláte, nemáte-li jistotu? Trápíte se, až jednoho dne zanaříkáte k Bohu: Pomoz mi! A co když nepřijde odpověď? Jen ticho...

Překlad: **Lenka Kolihová-Havlíková** / Režie: **Libor Ulovec** / Scéna: **Andrea Jeřábková, Lucie Koderová** / Kostýmy: **Andrea Jeřábková** / Hudba: z díla **Gordona Younga** / Světla: **Dalibor Tichý** / Zvuk: **Libor Ulovec, Dalibor Tichý** / Hrají: **Andrea Jeřábková, Lucie Koderová, Martha Coutin Caicedo, Libor Ulovec.**

Poskytovatel čtyřletého grantu na provoz:
Hlavní město Praha

Na rok 2015 poskytují
Hlavní město Praha Činohernímu klubu grant ve výši 18.000.000 Kč

MINISTERSTVO
KULTURY

Hlavní mediální partner

Partneři Činoherního klubu

PRAZSKÁ
PLYNÁRENSKÁ
B.S.

KRAUS®
MĚLNICKÉ VINÁŘSTVÍ

REVOLVER
REVUE

K+K®
HOTELS

Allianz

CGSO

VÍNĚSTVÍ WALDBERG

Instinkt

kdykdykde

www.radiohortus.cz

Tonera

scena.cz
1. KULTURNÍ PORTÁL

Facebook

Program

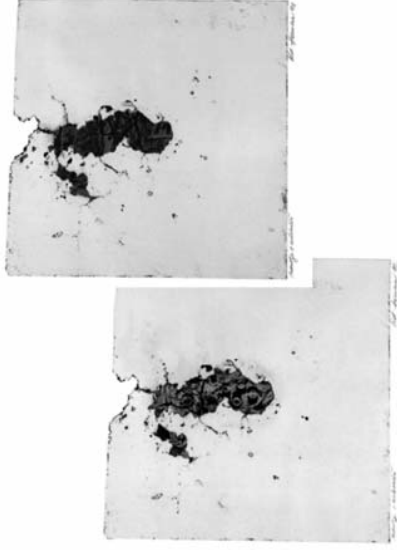
Činoherní čtení na březnu 2015 vychází k předprodeji 3. února.
Redakce Činoherního čtení: **Roman Císař, Petra Honsová, Radvan Pácl.**
Foto: **Ivan Prokop, Miroslav Pokorný, archiv filmu Krásno, archiv DIVADLA (bez záruky) PRAHA.** Jazyková korektura: **Andrea Fiřtková.**
Grafická úprava: **Joska Skalník a Kateřina Skalníková.**

www.cinoherniklub.cz

Galerie Smečky Vás zve na výstavu

VRÁSNĚNÍ / Grafická tvorba Oldřicha Hamery

od 10.02.2015 do 21.03.2015 / úterý – sobota, 11.00 – 18.30 hodin

Vstup zdarma pro držitele ZTP, ZTP/P, důchodce, děti, studenty SŠ, VŠ a pro všechny držitele Zákaznické karty Pražské plynárenské, a. s.

**Ve Smečkách 24, 110 00 Praha 1
(vedle Činoherního klubu)**

tel.: +420 222 210 268, tel./fax: +420 222 210 272

e-mail: galerie.smecky@ppas.cz

